

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Навчально-науковий психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія і методика професійної освіти
Статус дисципліни	нормативна
Рівень вищої освіти, форма навчання	третій (освітньо-науковий), денна і вечірня форми
Освітньо-професійна програма	Професійна освіта
Спеціальність	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Рік навчання, семестр	1-й рік (1 і 2 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Руденко Лариса Анатоліївна, д-р пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
E-mail	l.rudenko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=3046
Консультації	Очні консультації – згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки Онлайн-консультації – в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю)

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Курс «Теорія і методика професійної освіти» слугує для формування в майбутніх докторів філософії наукових знань про організаційно-теоретичні основи, дидактику професійної освіти, теорії та методики професійного виховання особистості, а також розвитку компетентностей здобувачів із практичної реалізації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Модулі курсу розкривають такі питання: професійна педагогіка як галузь теорії та практики навчання професії; методологічні підходи та методи професійної педагогіки; історія розвитку професійно-технічної та вищої освіти в Україні; система професійно-технічної та вищої освіти України; викладач закладу професійної освіти як суб'єкт педагогічного процесу; управління

навчально-виховним і навчально-виробничим процесами у закладах професійної освіти; організаційно-методична робота у закладі професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Внаслідок вивчення курсу ад'юнкти / аспіранти знатимуть сучасний стан і тенденції розвитку професійної педагогіки в історичній ретроспективі, особливості організації освітнього процесу сучасної професійної школи, дидактичні засади теоретичного та виробничого навчання в закладах професійної освіти, розумітимуть загальні закономірності, принципи, цілі, зміст, методи, форми і технології професійної підготовки фахівців, психолого-педагогічні проблеми становлення особистості фахівця, психолого-педагогічні закономірності й організаційно-педагогічні умови ефективності процесу професійної освіти, а також вимог до викладачів цих закладів, навчатимуться аналізувати педагогічні явища в галузі професійної освіти, комплексно й адекватно вирішувати методичні завдання, цілісно розглядатимуть педагогічні системи.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні й організаційні основи професійної освіти, теорія та методика професійного навчання, теорія та методика професійного виховання, педагогічний менеджмент у закладах професійної освіти.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є належний рівень попередньої психолого-педагогічної підготовки аспірантів, що передбачає володіння методологічними засадами професійної педагогіки, уміннями використовувати наукові методи психолого-педагогічного дослідження та вивчати вітчизняний і зарубіжний педагогічний досвід. Вивчення курсу «Теорія і методика професійної освіти» згідно навчального плану має інтегрувати знання здобувачів із філософських, соціологічних, педагогічних, психологічних наук, передусім: «Філософія науки», «Етика та академічна доброчесність в освіті і науці», «Методологія та організація наукових досліджень», «Педагогіка і психологія вищої школи». Водночас цей курс є підґрунтям для опанування нормативних дисциплін «Модернізація сучасної професійної освіти», «Методи наукових досліджень у педагогіці» і «Педагогічна практика».

Знання й уміння з основ професійної педагогіки й особливостей організації навчання, виховання та професійної підготовки майбутнього фахівця, закономірних зв'язків між навчанням, вихованням та розвитком у закладі професійної освіти, засвоєні в межах навчальної дисципліни, застосовуватимуться в подальшій педагогічній діяльності.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Мета навчальної дисципліни «Теорія і методика професійної освіти» – опанування майбутніми докторами філософії системи наукових знань про організаційно-теоретичні основи, дидактику професійної освіти, знань із теорії та методики професійного виховання, і на цій основі сформувати компетентності здобувачів щодо практичної реалізації сучасного педагогічного процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

3.2. Завдання:

- опанувати основні поняття і категорії професійної педагогіки;
- сформувати знання здобувачів про історичні ретроспективи та сучасну систему підготовки кваліфікованих робітників, фахівців у закладах професійної освіти;
- розкрити методологічні, теоретичні та методичні проблеми становлення та професійної підготовки висококваліфікованого фахівця;
- з'ясувати принципи побудови та структуру системи професійної освіти;
- виробити знання щодо нормативно-правової бази сфери професійної освіти, системи стандартів освіти та державного регулювання професійною освітньою діяльністю;
- засвоїти теоретичні основи та особливості організації освітнього процесу у закладах П(ПТ)О, ФПВО та ВО;
- оволодіти основними теоретичними знаннями і практичними вміннями в галузі дидактики професійної освіти;

- сформувати методичну компетентність з добору змісту професійної освіти, підготовки і проведення навчальних занять, діагностики навчальних досягнень учнів (студентів);
- опанувати теорією професійного виховання і самовиховання учнів (студентів);
- набути навичок добору ефективних методів виховання учнівської (студентської) молоді, підготовки і проведення дієвих виховних заходів, умінь організовувати продуктивну самоосвітню діяльність вихованців;
- сформувати базові знання з управління системою професійної освіти;
- набути досвіду організації та виконання методичної роботи в закладі професійної освіти.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності:

– ЗК05. Готовність до викладацької та науково-педагогічної діяльності у професійній школі на основі усвідомлення дидактичних закономірностей, психологічних феноменів і психолого-педагогічних особливостей, правил безпеки життєдіяльності та гендерної рівності; здатність мотивувати студентів завдяки володінню педагогічною майстерністю (педагогічною технікою, вміннями проектувати, здійснювати й оцінювати освітній процес, критично оцінювати власну роботу тощо) та дослідницькими вміннями, адаптуючись до нових ситуацій і потреб ринку освітніх послуг, вимог роботодавців;

Фахові компетентності:

– ФК02. Здатність критично аналізувати проблеми і суперечності, що виникають в освітніх процесах, системах і технологіях, виявляти сучасний стан, виокремлювати сутнісні ознаки, оцінювати і враховувати наукові досягнення, концепції, теорії, новітні підходи у сфері освіти, виокремлювати актуальні завдання системи професійної освіти, навчання, виховання та розвитку майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції;

– ФК03. Здатність усвідомлювати динамічність, взаємозв'язок, суспільну детермінованість і неперервність педагогічних явищ, взаємодію педагогічної теорії та практики, готовність генерувати нові ідеї, здійснювати комплексні науково-педагогічні дослідження на основі системного підходу та цілісного бачення напрямів вирішення освітньо-наукових завдань модернізації різних ланок професійної освіти з урахуванням студентоцентрованого підходу;

– ФК04. Вміння моделювати інноваційні освітні системи, раціонально проектувати та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання у професійній (професійно-технічній) і вищій освіті, обґрунтовувати необхідні педагогічні умови, реалізувати оптимальне освітнє середовище, визначати напрями і способи ефективного науково-методичного забезпечення різних видів навчально-виховної роботи у професійній школі, враховувати вітчизняні здобутки та імплементувати кращі зарубіжні розробки;

– ФК08. Здатність прогнозувати тенденції розвитку ринку праці, провідні напрями модернізації вищої, професійної (професійно-технічної) освіти, окреслювати перспективні напрями науково-педагогічних досліджень і основні засади професійного самовдосконалення науково-педагогічного працівника, у тому числі особисті.

3.4. Програмні результати навчання:

– ПР02. Володіти провідними концептуальними і методологічними засадами педагогічної науки, сучасної парадигмою освіти, теорії професійної освіти, методологією, методикою і методами науково-педагогічного дослідження, усвідомлювати актуальні проблеми, новітні досягнення та перспективні тенденції в педагогіці, педагогічній психології та професійній педагогіці в Україні та за кордоном;

– ПР03. Аналізувати розвиток педагогіки і професійної освіти в їх історичній ретроспективі, розуміти ієрархію цілей, структуру, зміст, методи, організаційні форми, технології та педагогічні умови професійної підготовки, знати нормативно-правову базу вітчизняної освітньої політики, завдання входження української освіти у світовий освітньо-науковий простір, вивчати й узагальнювати вітчизняну педагогічну спадщину та досвід фахової підготовки в зарубіжних закладах професійної освіти;

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

– ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій;

– ПР05. Визначати пріоритети наукового пошуку, самостійно планувати інноваційну діяльність, розробляти комплексні наукові проекти в галузі професійної освіти на основі володіння стратегічним менеджментом і законодавства, що регулює діяльність закладів освіти, знання та розуміння структури науково-педагогічного дослідження, етапів конструювання змісту навчання, апробації та впровадження сучасних педагогічних технологій, особливостей розроблення, проведення та діагностування результатів педагогічного експерименту;

– ПР13. Осмислювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти;

– ПР15. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя задля поглиблення набутих і здобуття нових компетентностей, формування цілісного світогляду, виявляти та розвивати індивідуальні творчі якості, планувати і вирішувати завдання власного професійного, наукового й особистісного розвитку, підтримання та підвищення іміджу сучасного науково-педагогічного працівника, становлення власної професійної позиції.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох змістових модулів («Теоретичні й організаційні основи професійної освіти»; «Теорія та методика професійного навчання»; «Теорія та методика професійного виховання»; «Педагогічний менеджмент у закладах професійної освіти»), які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 22 тем. У модулях сконцентровано зміст аудиторних (лекційних, семінарських) занять, завдання для самостійної роботи, подано список рекомендованої літератури.

У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.

Обсяг дисципліни: 4,0 кредитів / 120 академічних годин, з яких: лекцій 32 години, семінарів 16 годин, самостійної роботи 72 годин.

Форми навчання лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
<u>Змістовий модуль 1.</u> Теоретичні й організаційні основи професійної освіти					
Тема 1. Професійна педагогіка як галузь теорії та практики професійної освіти	4	2			2
Тема 2. Концепція неперервної професійної освіти	6	2			4
Тема 3. Система професійної (професійно-технічної освіти) України	6		2		4
Тема 4. Фахова передвища освіта	6		2		4
Тема 5. Система вищої освіти України	6	2			4
Тема 6. Стандарти професійної освіти	6	2	2		2
Тема 7. Викладач закладу професійної освіти як суб'єкт педагогічного процесу	4	2			2
<u>Змістовий модуль 2.</u> Теорія та методика професійного навчання					
Тема 8. Поняття дидактики професійної освіти	6	2			4
Тема 9. Процес професійного навчання як педагогічна система	6	2			4
Тема 10. Психологічні основи діяльності учнів (студентів) у процесі навчання	6		2		4
Тема 11. Технологія професійного навчання	6	2			4
Тема 12. Методика добору змісту професійної освіти	4	2			2
Тема 13. Основні види навчальних занять у закладах професійної освіти. Вибір методів і засобів навчання.	4	2			2
Тема 14. Методика самостійної та науково-дослідної роботи	6		2		4
<u>Змістовий модуль 3.</u> Теорія та методика професійного виховання					
Тема 15. Поняття професійного виховання як педагогічна категорія	6	2			4
Тема 16. Зміст професійного виховання та розвитку особистості учня (студента)	4	2			2
Тема 17. Методи і форми професійного виховання	4	2			2
Тема 18. Самовиховання та самоосвіта учнів (студентів)	6		2		4
Тема 19. Студентське (учнівське) самоврядування.	6		2		4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 4. Педагогічний менеджмент у закладах професійної освіти					
Тема 20. Система управління освітнім процесом у закладах професійної освіти	6	2			4
Тема 21. Моніторинг результатів професійного навчання	6	2			4
Тема 22. Методична робота в закладах професійної освіти	6	2	2		2
	120	32	16		72

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні й організаційні основи професійної освіти

Тема 1. Професійна педагогіка як галузь теорії та професійної освіти.

Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки, яка вивчає основи освітнього процесу на всіх рівнях професійної освіти і в усіх типах закладів професійної освіти. Функції та основні категорії професійної педагогіки. Актуальні проблеми сучасної професійної педагогіки. Поняття професійної освіти. Мета і завдання професійної освіти. Принципи професійної освіти і професійного навчання. Історично сформовані типи професійної освіти: реміснична, професійно-технічна освіта, середня професійна освіта, вища професійна освіта. Функції професійної освіти. Державний класифікатор професій. Кваліфікаційна характеристика, професіограма. Кваліфікаційні рівні згідно Національної рамки кваліфікацій.

Тема 2. Концепція неперервної професійної освіти

Сутність, мета неперервної освіти («навчання впродовж життя»). Принципи функціонування неперервної освіти (неперервності, дискретності, відкритості, демократизації, гуманізації, інтегративності). Категорії неперервної освіти: цілісність, наступність, прогностичність, адаптивність, гнучкість, динамічність. Тенденції у розвитку змісту неперервної освіти. Особливості неперервної педагогічної освіти. Фактори розвитку неперервної освіти, що забезпечують систематичну цілеспрямовану діяльність особистості щодо опанування знань, умінь, навичок як у будь-яких видах навчальних закладів, так і шляхом самоосвіти.

Тема 3. Система професійної (професійно-технічної освіти) України.

Цілі і завдання П(ПТ)О. Організаційно-педагогічні основи підготовки кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів в системі П(ПТ)О. Заклади П(ПТ)О. Загальноосвітня, загально професійна, професійно теоретична, професійно практична підготовки кваліфікованих робітників. Методика добору змісту П(ПТ)О. Форми здобуття П(ПТ)О, форми організації освітнього процесу у закладах П(ПТ)О. Теоретико-методичні особливості підготовки кваліфікованих робітників за дуальною формою навчання. Організація роботи сучасних центрів професійно-технічної освіти. Управління закладом П(ПТ)О, учнівське самоврядування. Учасники освітнього процесу, їх права та обов'язки. Підготовка персоналу в системах освіти передових країн світу.

Тема 4. Фахова передвища освіта.

Цілі і завдання ФПВО. Рівень ФПВО згідно Національної рамки кваліфікацій. Ступінь ФПВО. Характеристика освітньо-професійної програми, навчального плану підготовки фахового молодшого бакалавра. Система забезпечення якості ФПВО. Ліцензування освітньої діяльності і акредитація освітньо-професійних програм. Методичні основи добору змісту підготовки фахівців у закладах ФПВО. Управління закладом ФПВО. Студентське самоврядування. Психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу. Форми здобуття ФПВО, форми організації

освітнього процесу. Учасники освітнього процесу; права і обов'язки здобувачів ФПВО. Інноваційні технології підготовки фахівців середньої управлінської ланки.

Тема 5. Система вищої освіти України.

Вища школа як підсистема професійної освіти. Організаційно-педагогічні основи ВО. Місія закладу ВО в регіоні, вузівський комплекс. Ступені та рівні ВО. Зміст підготовки фахівців у закладах ВО. Теоретична та практична підготовка здобувачів ВО. Організаційно-педагогічні особливості підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів, магістрів, докторів філософії та докторів наук. Зміст освіти, освітньо-професійні, освітньо-наукові та наукові програми підготовки фахівців у закладах ВО. Форми здобуття ВО, форми організації освітнього процесу, процесу у вищих навчальних закладах. Технології навчання у ВО. Основи самостійної роботи студентів. Контроль та оцінювання результатів навчання студентів. Розвиток творчих та пізнавальних здібностей студентів. Застосування інноваційних технологій навчання. Учасники освітнього процесу; права і обов'язки здобувачів ВО.

Тема 6. Стандарти професійної освіти.

Стандартизація як процедура забезпечення якості професійної освіти. Цілі стандартизації професійної освіти. Сучасні кваліфікаційні стандарти: освітні стандарти, професійні стандарти, стандарти оцінювання кваліфікацій. Особливості розроблення освітніх стандартів четвертого покоління (на компетентнісній основі). Етапи стандартизації. Нормативний зміст професійної освіти. Теоретичні основи оцінювання якості підготовки фахівців. Особливості визнання кваліфікацій у неформальній освіті. Перспективи оцінювання кваліфікацій в кваліфікаційних центрах. Особливості стандартизації підготовки персоналу в освітніх системах передових країн світу (Велика Британія, Німеччина, Франція, Австрія та ін.).

Тема 7. Викладача закладу професійної освіти як суб'єкт педагогічного процесу.

Виникнення й розвиток педагогічної професії. Гуманістична природа й творчий характер праці педагога. Сутність діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти. Специфіка діяльності викладачів, майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О, педагогічних працівників закладів ФПВО. Особливості, зміст, функції, види педагогічної діяльності викладачів закладів ВО. Права, обов'язки педагогічних (науково-педагогічних) працівників. Професійно-педагогічна компетентність викладача закладу професійної освіти (майстра виробничого навчання). Сучасна система підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників.

Змістовий модуль 2. Теорія та методика професійного навчання

Тема 8. Поняття дидактики професійної освіти

Дидактика професійної освіти як наука про професійне навчання. Об'єкт і предмет дидактики професійної освіти. Основні дидактичні концепції: традиційна, педоцентрична, сучасна. Види навчання: догматичне, пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, комп'ютерне. Методика професійного навчання як часткова дидактика, її об'єкт і предмет дослідження. Головні завдання методики як науки. Методика навчального предмета, її зміст. Завдання, зміст методики професійного навчання. Етапи розвитку методики навчальної дисципліни. Перспективи розвитку теорії і методики професійної освіти.

Тема 9. Педагогічний процес і процес професійного навчання.

Педагогічного процес як система формування, розвитку, виховання і навчання особистості. Процес професійного навчання, його сутність, складники. Компоненти педагогічного процесу: мета; педагогічна діяльність викладача; навчально-пізнавальна діяльність учня (студента); зміст, форми, методи, засоби навчання і виховання; результат, діагностика результатів педагогічної взаємодії. Освітня, виховна, розвиваюча функції навчального процесу. Закономірності, принципи, етапи педагогічного процесу.

Тема 10. Психологічні основи діяльності учнів (студентів) у процесі навчання.

Діяльнісний підхід до навчання. Психологічні підходи до організації процесу засвоєння знань (ідеї Л. Виготського, О. Леонтьєва, Н. Менчинської, Д. Богоявленського, Д. Ельконіна, В. Давидова, П. Гальперина, Н. Талізної). Репродуктивна і продуктивна навчально-пізнавальна діяльність учнів

(студентів). Елементи засвоєння знань: сприймання, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, застосування, використання. Складність навчальних об'єктів. Пізнавальні уміння подолання труднощі навчальних об'єктів для їх опанування учнями (студентами). Розвиток самостійності і творчої активності учнів (студентів).

Тема 11. Технологія навчання: сутність, структура, види, критерії ефективності

Технологічний підхід в освіті. Сутність технології навчання. Основні характеристики (критерії) технології навчання (науковість, концептуальність, відтворюваність, діагностичність, ефективність, вмотивованість, алгоритмічність, інформаційність, оптимальність, законовідповідність). Основні компоненти технології професійного навчання. Основні технології навчання: технології розвивального навчання, технологія проблемного навчання, імітаційно-ігрові технології, технологія навчального проектування, ІТ-технології, інтерактивні технології навчання та ін. Критерії ефективності технологій навчання.

Тема 12. Методика добору змісту професійної освіти.

Поняття і сутність змісту освіти. Вітчизняні і зарубіжні теорії змісту освіти. Джерела і фактори формування змісту професійної освіти. Загальні принципи відбору змісту П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Ієрархія рівнів проектування змісту професійної освіти: 1) рівень освітнього стандарту; 2) рівень освітньо-професійної програми; 3) рівень навчального плану; 4) рівень навчальної програми дисципліни; 5) рівень навчального модуля; 6) рівень індивідуальних навчальних завдань учням (студентам). Відображення змісту професійної освіти в підручниках, навчальних і методичних посібниках, хрестоматіях, довідниках, методичних рекомендаціях тощо.

Тема 13. Основні види навчальних занять у закладах професійної освіти. Вибір методів і засобів навчання.

Поняття про методи навчання. Функції методів навчання. Класифікації методів навчання. Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні методи навчання. Поняття й функції засобів навчання. Класифікація засобів навчання. Технічні засоби навчання. Натуральні предмети. Репродукції. Символічні наочні посібники. Комп'ютер у навчанні. Проблема оптимального вибору методів і засобів навчання. Методика підготовки та проведення основних видів навчальних занять: лекції; семінарського, практичного, лабораторного заняття; уроків (зокрема, нетрадиційних видів); заняття-екскурсії; індивідуальних занять; консультацій; факультативів; спецкурсів, спецсемінарів; навчальної і виробничої практики.

Тема 14. Методика самостійної та науково-дослідної роботи.

Поняття самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів (студентів). Види та структура самостійної роботи учнів (студентів). Репродуктивна, реконструктивна та творча самостійна робота учнів (студентів). Особливості застосування випереджувальних завдань в організації самостійної роботи учнів (студентів). Наукове організування самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів (студентів). Техніка пошуку інформації із застосуванням ІТ-технологій. Контроль за самостійною роботою учнів (студентів). Науково-дослідна робота як один з напрямів самостійної роботи студентів (НДРС). Структура НДРС у закладі ВО. Особливості навчальної науково-дослідної роботи студентів. Методика застосування індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Змістовий модуль 3. Теорія та методика професійного виховання

Тема 15. Поняття професійного виховання як педагогічна категорія.

Сутність професійного виховання. Професійний розвиток особистості майбутнього фахівця/працівника як результат багатфакторного впливу: синергетична концепція. Поняття про мету професійного виховання: аксіологічний підхід. Стратегії виховання. Механізми, закономірності та принципи професійного виховання. Структура процесу виховання в професійній школі. Особливості змісту професійного виховання особистості у закладах П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Умови і фактори професійного виховання. Виховання особистості в колективі. Професійне самовиховання як фактор розвитку особистості майбутнього фахівця. Взаємодія закладу професійної освіти, сім'ї та громадських організацій у професійному вихованні молоді. Показники

і методи діагностування вихованості учнів (студентів). Особливості професійного виховання учнів з відхиленнями у поведінці.

Тема 16. Зміст професійного виховання та розвитку особистості учня (студента).

Зміст професійного виховання і розвитку особистості з позицій системно-ціннісного підходу. Природа цінностей виховання і розвитку. Три головні форми опредметнення (матеріального втілення) цінностей: кодекси цінностей, якості людської душі, форми культури. Складові природної структури людського суспільства як сфери засвоєння особистістю цінностей життя: людина, родина, громада, нація, все людство, природа. Орієнтація освітньо-виховної роботи у закладах П(ПТ)О, ФПВО, ВО на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). Плекання української ідентичності. Кодекс цінностей українського виховання і розвитку. Засоби виховання і розвитку особистості учня (студента): власна діяльність вихованця; гра; спорт; рідна мова; українознавство; мистецтво; засоби масової інформації; громадське життя ін.

Тема 17. Методи і форми професійного виховання.

Сутність методів, форм і технологій професійного виховання майбутніх фахівців. Зв'язок і залежність між загальними і специфічними методами виховання в умовах професійної школи. Прийоми виховання та самовиховання. Проблема класифікації методів професійного виховання. Характеристика загальних методів виховання: методи впливу на свідомість і почуття особистості (бесіди, лекції, дискусії, переконання, навіювання, прикладу); методи організації діяльності особистості (привчання, педагогічна вимога, громадська думка; довір'я, тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування); методи стимулювання діяльності й поведінки (гра, змагання, заохочення, покарання); методи контролю за діяльністю і поведінкою (педагогічного спостереження, бесіди, інтерв'ю, анкетування, незалежних характеристик, аналізу результатів виховання). Специфіка організаційних форм виховання у закладах П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Класифікація виховних форм. Технологія підготовки і проведення виховного заходу. Виховання особистості фахівця в колективі учнівської (студентської) групи.

Тема 18. Самовиховання та самоосвіта учнів (студентів).

Самовиховання як чинник професійного розвитку особистості. Самовиховання в життєдіяльності відомих особистостей. Етапи самовиховання (спонукальний; цільовий; організаційно-дійовий; контроль-регулюючий). Методи самовиховання (самопізнання, самооцінка, саморегуляція). Найважливіші прийоми самовиховання: самопереконання, самонавіювання, самоаналіз, самопідбадьорювання, самозаохочення, самопереключення, самоконтроль, самоосуд, самонаказ, самозаборона, самопримус. Характеристика практичних прийомів-форм самовиховання («Крок уперед», «Оцінка дня, що минув», «Самозобов'язання», «Правила моєї поведінки», «Упізнай себе», «Самохарактеристика і взаємохарактеристика» та ін.). Інтернет-самоосвіта як новітня форма самоосвіти з використанням комп'ютера та Інтернету. Правила тайм-менеджменту в організації самоосвітньої діяльності учнів (студентів).

Тема 19. Студентське (учнівське) самоврядування.

Поняття, мета і завдання учнівського (студентського) самоврядування. Органи учнівського (студентського) самоврядування на рівні учнівської (студентської) групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, закладу П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Принципи діяльності органів учнівського (студентського) самоврядування. Форми органів учнівського (студентського) самоврядування: парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо, особливості їх діяльності. Вищий орган студентського самоврядування, його повноваження. Особливості студентського самоврядування в університетах Польщі, Франції, Великої Британії, Німеччини, Ізраїлю та США. Позитивне і негативне в зарубіжному досвіді організації студентського самоврядування.

Змістовий модуль 4. Педагогічний менеджмент у системі професійної освіти

Тема 20. Система управління освітнім процесом у закладах професійної освіти

Загальні положення педагогічного менеджменту. Система управління навчально-виховним і навчально-виробничим процесами у закладах професійної освіти. Структурно-функціональні компоненти педагогічного менеджменту у професійній освіті. Управління закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Внутрішній контроль у закладах професійної освіти. Технології управління якістю професійної підготовки в закладах різного типу.

Тема 21. Моніторинг результатів професійного навчання.

Поняття моніторингу, діагностики, контролю, перевірки та оцінювання результатів навчання учнів (студентів). Принципи, функції й види педагогічного контролю. Методи і форми контролю. Особливості оцінювання компетентнісних досягнень здобувачів професійної освіти. Особливості контролю результатів навчання у закладах П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Технологія створення валідних, надійних тестів. Особливості комп'ютерного тестування. Методика застосування комплексу методів (практичне завдання; усне, письмове опитування; метод проекту; презентація; дискусія; спостереження та ін.) для оцінювання кваліфікацій в системі неформальної освіти. Зарубіжний досвід оцінювання якості підготовки фахівців у закладах освіти.

Тема 22. Методична робота в закладах професійної освіти.

Основні принципи та завдання методичної роботи. Особливості методичної роботи у закладах П(ПТ)О, ФПВО, ВО, її зміст і функції: планування, організаційна, діагностична, прогностична, моделювання, відновлювання, коригування, пропагандистська, контрольна-інформаційна. Керівництво методичною роботою у закладі П(ПТ)О, ФПВО, ВО. Форми методичної роботи (конференції, засідання вченої ради, методичні семінари, засідання кафедри, індивідуальні та групові консультації, олімпіади, конкурси, тижні професій, педагогічна виставка тощо). Робота методичного кабінету. Форми підвищення методичної компетентності науково-педагогічних і педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних і науково-педагогічних працівників.

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною складовою успішного опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, тестування рівня знань, а також виконання індивідуальних завдань.

Питання для самостійного опрацювання:

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Професійна педагогіка як галузь теорії та практики професійної освіти	2
2.	Концепція неперервної професійної освіти	4
3.	Система професійної (професійно-технічної освіти) України	4
4.	Фахова передвища освіта	4
5.	Система вищої освіти України	4
6.	Стандарти професійної освіти	2
7.	Викладач закладу професійної освіти як суб'єкт педагогічного процесу	2
8.	Поняття дидактики професійної освіти	4
9.	Процес професійного навчання як педагогічна система	4
10.	Психологічні основи діяльності учнів (студентів) у процесі навчання	4
11.	Технологія професійного навчання	4
12.	Методика добору змісту професійної освіти	2
13.	Основні види навчальних занять у закладах професійної освіти. Вибір методів і засобів навчання.	2

14.	Методика самостійної та науково-дослідної роботи	4
15.	Поняття професійного виховання як педагогічна категорія	4
16.	Зміст професійного виховання та розвитку особистості учня (студента)	2
17.	Методи і форми професійного виховання	2
18.	Самовиховання та самоосвіта учнів (студентів)	4
19.	Студентське (учнівське) самоврядування.	4
20.	Система управління освітнім процесом у закладах професійної освіти	4
21.	Моніторинг результатів професійного навчання	4
22.	Методична робота в закладах професійної освіти	2
<i>Разом:</i>		72

Питання з кожної теми можуть розкриватися за допомогою презентацій, доповідей або тезово. Самостійна робота обговорюється протягом семінарського заняття. У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона вважається такою, що не була виконана. Теми та питання, що виносяться на самостійне опрацювання містяться в методичних вказівках для самостійної роботи на навчальній платформі Moodle.

Індивідуальні завдання в межах самостійної роботи спрямовані на формування та розвиток практичних умінь здобувачів аналізувати дослідження з проблем наукового пізнання та педагогічного пошуку, генерувати нові ідеї для власного дослідження актуальних проблем з галузі знань Освіта/Педагогіка, зокрема професійної освіти відповідно до мети і завдань дисертаційної роботи.

Індивідуальні завдання полягають у підготовці аспірантами рефератів і комп'ютерних презентацій з проблем професійної освіти, які виконують самостійно впродовж вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем відповідно з графіком навчального процесу.

Обсяг індивідуального завдання – від 10 до 15 сторінок друкованого тексту. Рекомендований міжрядковий інтервал 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці), шрифт – Times New Roman 14. Структура індивідуального завдання складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел. Захист індивідуального завдання відбувається не пізніше останнього тижня теоретичного навчання у присутності викладачів дисципліни в позааудиторний час. Усі присутні можуть задавати питання, виступати з приводу теми завдання. Для захисту індивідуального завдання здобувачеві надається до 15 хв.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Професійна педагогіка як галузь педагогіки.
2. Історія розвитку професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.
3. Історія розвитку вітчизняної вищої освіти.
4. Становлення багаторівневої системи підготовки кадрів.
5. Сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти України.
6. Сучасна система вищої освіти України.
7. Управління навчально-виховним і процесом у закладах професійної освіти.
8. Зміст навчання у закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти.
9. Принципи професійного навчання.
10. Організаційні форми професійного навчання.
11. Методи професійного навчання.
12. Засоби професійного навчання. Інформатизація професійної освіти.
13. Показники якості підготовки фахівців, критерії оцінки ефективності навчання.
14. Створення навчально-методичного комплексу з дисципліни.
15. Обґрунтування педагогічних умов професійної підготовки (за спеціалізацією).
16. Методична робота у професійно-технічному (вищому) закладі освіти.
17. Методи активізації навчання та організація їх впровадження.
18. Сутність і зміст виховної роботи у закладах вищої та професійної (професійно-

технічної) освіти.

19. Професійна орієнтація в закладах вищої і професійної (професійно-технічної) освіти.
20. Діагностика якості професійного виховання.
21. Самоврядування в студентському (учнівському) колективі закладу освіти.
22. Психолого-педагогічні та соціальні аспекти підвищення якості підготовки кадрів відповідного профілю.
23. Проектування структурно-функціональної моделі професійної підготовки фахівця.
24. Інноваційні технології навчання у вищій школі.
25. Альтернативні системи навчання. Пошук шляхів удосконалення освіти.
26. Нормативно-правове забезпечення професійної освіти (закони, постанови, концепції).

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf>.

Застосовується поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціалізовані ІКТ, онлайн консультування тощо (*blended learning*). Провідний формат занять – очний, у випадку карантину та в період воєнного стану – дистанційний (*online*).

Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями з поточним контролем у вигляді тестування). Передбачено виконання індивідуальних завдань на актуальні теми.

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

лекції – інформаційно-аналітичний, наочно-демонстраційний;

семінарські заняття – виступи і презентації здобувачів, створення й аналіз проблемних ситуацій, навчальні дискусії, кейс-технології, методичні мікро-проекти, розв'язання педагогічних задач тощо;

самостійна робота – самонавчання, підготовка виступів-доповідей і презентацій, виконання індивідуальних завдань;

консультації – пояснення, дискусійний метод.

Методи контролю та самоконтролю діяльності здобувачів освіти:

поточний контроль – оцінювання підготовки і презентації виступів та активності на семінарах (участь у дискусіях, вирішення проблемних ситуацій), оцінювання відповіді на питання самоконтролю та опитування з тем самостійного вивчення, захист мікропроектів та індивідуальних завдань, тестовий контроль,

підсумковий контроль – екзамен.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук чи планшетний комп'ютер, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на платформі Moodle) тощо.

10. Система оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf>. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного (за темами) та підсумкового (за навчальним курсом), результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити й оцінити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни за всіма змістовими модулями, тобто повноту і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни, у тому числі для самостійного опрацювання тощо.

Основними показниками, що характеризують рівень успішності здобувача PhD при оцінюванні результатів навчання є такі:

- глибина і характер знань навчального матеріалу, ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного змісту;
- вміння систематизувати інформацію з основних і додаткових (рекомендованих) літературних джерел, здатність використовувати її в процесі власного дослідження;
- здатності осмислити зміст теми, вміння аналізувати явища, що вивчаються, в їх взаємозв'язку та розвитку;
- достовірність зроблених узагальнень і висновків;
- вміння визначити проблему, суперечність, науковий і понятійно-термінологічний апарат дослідженого матеріалу;
- чіткість, лаконічність, логічність, послідовність відповідей на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння зробити наукове повідомлення щодо відповідних аспектів власного дослідження;
- практичні навички виступу перед аудиторією, уміння публічно презентувати матеріал.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона оцінюється у 0 балів. Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання реферату. Перелік

	тем подано в електронному курсі «Віртуального університету».
	Виконання реферату оцінюється до 10 балів
Критерії поточного контролю	
Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):	
– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, із суттєвими науковими і методичними помилками	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%
– у виконанні виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%
Виконання реферату оцінюється за якістю таких його компонентів:	
1) відповідність змісту темі – 0–1 бала;	
2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бала;	
3) аргументованість висновків – 0–3 бала;	
4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бала;	
5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.	

Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.	
До екзамену допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).	
Екзамен (максимально 50 балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».	

Критерії підсумкового контролю	
Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:	
– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускає при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних	21–25 балів

завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання після повного вивчення навчальної дисципліни враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–80) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; активний у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 51–60) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FХ, 36–50 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє матеріалом у необхідному обсязі.

Позитивні оцінки виставляються лише тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Майбутні доктори філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум (50 балів), вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості (позитивні результати) в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

11. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань та інша робота має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендуються:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний і практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи і практичні завдання, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) складати згідно з графіком;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- усі види письмових робіт можуть перевірятися на наявність плагіату; обов'язкова вимога – не менше 80% оригінальності авторського тексту;
- всі завдання поточного та підсумкового контролю слід виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- напрацювання інших авторів можна використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилається на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- заборонено списування під час виконання будь-яких видів контрольних заходів; користуватися мобільними пристроями під час проведення контролю успішності допускається лише з дозволу викладача;

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

– надавати достовірну інформацію про власну навчальну (наукову, творчу) діяльність, використанні методики досліджень і джерела інформації.

– не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити власні результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;

– не допустимо оприлюднювати відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

– дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;

– дотримуйтесь встановленого порядку та зберігайте відповідний рівень тиші;

– виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями

– дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;

– не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;

– за потреби дозволяється залишати аудиторію на короткий час;

– не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;

– користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;

– прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;

– дотримуйтесь норм культури мовлення;

– під час обговорення гідно висловлюйтесь і відстоюйте власні погляди, дотримуйтесь поваги і толерантності до чужої думки;

– вмійте визнавати помилки; для переконання інших у власній позиції використовуйте першоджерела та наукову літературу;

– демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Відвідування та відпрацювання пропущених занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджуються документально. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. За такої умови навчання може відбуватися в режимі он-лайн за погодженням із керівником курсу. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (згідно графіку консультацій викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських/практичних занять відбувається за умови ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнятись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які без поважних причин здані з порушенням термінів, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють Perezdachu в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального

матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

Політика щодо оцінювання успішності. Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою. Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань – 50 балів під час поточної роботи, 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Васильєв І. Б. Професійна педагогіка: конспект лекцій для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. В 2 ч. Ч. 2. Харків, 2003. 175 с.
2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літ-ри, 2005. 396 с.
3. Гуревич Р.С. Навчально-виховний процес у професійно-технічних закладах / за ред. проф. Р.С. Гуревича. Вінниця: ТОВ «Планер», 2010. 330 с.
4. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах. [монографія] / Р.С.Гуревич. Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2010. 410с.
5. Жигір В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: навч. посібник / за ред. М.В. Вачевського. Київ : ТОВ "Кондор", 2012. 336 с.
6. Жуков Г.Н., Матросов П. Г., Каплан С.Л. Основы общей и профессиональной педагогики: Уч. пособие. М.: Гардарики, 2005. 383 с.
7. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : [навчальний посібник]. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 548 с
8. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. Ч. 1. Харків: Вид-во НУА, 2010. 480 с.; Ч. 2. Харків: Вид-во НУА, 2010. 450 с.
9. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 327 с.
10. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
11. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: монографія / За ред. В.Г. Кременя. Київ: Наукова думка, 2003. 853 с.
12. Ничкало Н. Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ: Пед. думка, 2008. 200 с.
13. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
14. Оршанський Л. В. Професійна педагогіка. Курс лекцій : навч. пос. для студ. спец. «Професійне навчання». Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2007. 224 с.
15. Професійна освіта: Словник : навч. посіб. / уклад. С.У. Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. Київ : Вища шк., 2000. 380 с.
16. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. 2-е вид. Черкаси: Вибір, 2002. 390 с.
17. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2005. 239 с.
18. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / за ред. А. А. Каленського. Житомир: «Полісся», 2018. 256 с.
19. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Т.Ю. Осипова, Р.С. Гурін [та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. Київ : Знання, 2012. 390 с.
20. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-е вид., доп. Київ : Академвидав, 2010. 456 с.
21. Чернілевський Д. В. Педагогіка вищої школи: підручник. Вінниця: В-во у-ту «Україна», 2008. 408 с.
22. Щербак О. І. Професійно-педагогічна освіта: теорія і практика: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Наук. світ, 2010. 279 с.
23. Tucker M. S., Schuart R. B., Hoffman N. Vocational Education and Training for a Global Economy: Lessons from Four Countries (Work and Learning Series). Harvard Education Press, 2019. 248 p.

12.2. Додаткова:

1. Андрущенко В. П. Педагогіка вищої школи: підручник / за ред. В.Г. Кременя. Київ : Пед. думка, 2009. 256 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн.. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: навч.-метод. видання. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
3. Беляева А. П. Методология и теория профессиональной педагогики: монография. СПб.: Ин-т профтехобразования РАО. 1999. 480 с.
4. Болонський процес: нормативно-правові докум. Київ : Вид-во Європейського ун-ту, 2004. 102 с.
5. Бондар В. І. Дидактика: Підручник. Київ : Либідь, 2005. 264 с.
6. Ващенко Г. Загальні методи навчання: підручник для педагогів. Київ : Українська видавнича спілка, 1997. 441 с.
7. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. [для студентів магістратури]. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
8. Галузьяк В. М., Сметанський М. І., Шахов В. І. Педагогіка: навч. посіб. Вінниця : ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. 400 с.
9. Глосарій основних термінів професійної освіти / упоряд. Т. М. Десятов / за заг. ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Вид-во «АртЕк», 2009. 192 с.
10. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Хмельницький: ТУП, 2002. 334 с.
11. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [підручник]. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
12. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. 3-тє видання, перероблене та доповнене Київ : Ліра-К, 2016. 608 с.
13. Зязюн І. А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч. посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. Київ : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
14. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г.Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
15. Коваль М. С. Система професійної підготовки майбутніх працівників ДСНС України в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти : монографія. Львів : ПАІС, 2019. 544 с.
16. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [під заг. ред. О.В.Овчарук]. Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.
17. Кремень В. Г. Професійний розвиток особистості – ключове завдання в умовах євроінтеграції. *Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграції* : зб наук. статей / за ред. В.Г. Кременя, М.Ф. Дмитриченко, Н.Г. Ничкало. Київ : НТУ, 2015. С. 9-11.
18. Лікарчук І. Л. Професійно-технічна освіта України: Історичний шлях і перспективи: монографія. Київ: Педагогіка, 1999. 288 с.
19. Литвин А. В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю : монографія. Львів : Компанія «Манускрипт», 2011. 498 с.
20. Литвин А. В. Особливості неперервної професійної підготовки фахівців технічного профілю у ЗВО. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки* 2021. Вип. 2 (25). С. 136–152.
21. Литвин А. В., Руденко Л. А. Актуальність застосування цілісного підходу в сучасній професійній освіті. *Професійна освіта: проблеми і перспективи* / ІІТО НАПН України. Київ : ІІТО НАПН України, 2016. Вип. 10. С. 20–26.
22. Лузан П. Г. Наукові основи організації педагогічного процесу в аграрному вищому навчальному закладі: монографія. Київ : Міленіум, 2015. 330 с.
23. Максименко С. Д. Загальна психологія: Видання 3-є, перероблене та доповнене: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
24. Методологічні засади професійної освіти: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей / [О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, І. С. Посохова та ін.]. Харків: ВПП "Контраст", 2008. 120 с.
25. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. Київ : Шкільний світ, 2001. 24 с.
26. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти і навчання в контексті європейської інтеграції. *Педагогіка і психологія : Вісник АПН України*. 2008. Вип. 1 (58). С. 57-69.
27. Овчарук О. В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. *Стратегія реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики*. Київ : «К.І.С.», 2004. С. 13-37.

28. Олейникова О. Н. Основные тенденции и современное состояние профессионального образования в странах Европейского Союза: монографія. Казань: Ин-т среднего проф. Образования РАО, 2003. 252 с.
29. Основи сучасної педагогіки: монографія / Т.О. Дмитренко, К.В. Ярьсько, В.М. Нагаєвта ін. Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. 462 с.
30. Педагогіка професійного образования: учеб. пособие / под ред. В.А. Слостенина. Москва: Академия. 2004. 366 с.
31. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навч.-метод. посібник. 2-е доп. вид. / за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Вища школа. 1997. 383 с.
32. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / за ред. С.О.Сисоєвої. Київ: ВПОЛ, 2001. 503 с.
33. Плачинда Т. С. Професійна освіта : курс лекцій. Кропивницький ЛА НАУ, 2019. 112 с.
34. Профессиональная педагогика : учеб. для студ., обуч. по пед. специал. и направлениям / под ред. С. Я. Батышева, А. М. Новикова ; изд. 3-е, перераб. Москва : Из-во ЭГВЕС, 2009. 456 с.
35. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвиненою економікою: монографія / за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ : «НВП Поліграфсервіс», 2014. 176 с.
36. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/819/81950/610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf
37. Рябченко В. І. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій компетентнісного підходу: монографія. Київ : Фітосоціоцентр, 2015. 674 с.
38. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2004. 335 с.
39. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посібник. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.
40. Теоретичні і методичні основи викладання загальнотехнічних і спеціальних дисциплін : інтегративний підхід : монографія / І. Козловська, К. Ленік, Я. Собко, А. Литвин та ін. / за ред. І. Козловської та К. Леніка. Львів : Євросвіт, 2003. 248 с.
41. Теоретичні та методичні засади креативного навчання студентів технічних дисциплін: монографія / М.І. Лазарев, Н.П. Рубан, Т.А. Лазарева. Горлівка : ПП «Видавництво Ліхтар», 2009. 112 с.
42. Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу : монографія / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходкіна [та ін.]. Київ : ТОВ «Альфа-реклама», 2014. 338 с.
43. Хуторской А. В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. СПб.: Питер, 2004. 541 с.
44. Чепіль М. М., Дудник Н. З. Педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.
45. Энциклопедия профессионального образования: в 3 т. / под ред. С. Я. Батышева. Москва: РАО, Ассоциация «Профессиональное образование». Т. 1: А - Л. 1998. 567 с; Т. 2: М - П. 1999. 440 с; Т. 3: Р - Я. 2000. 487 с.
46. Lytvyn A., Lytvyn V., Rudenko L., Pelekh Y., Didenko O., Muszkieta R., Żukow W. Informatization of technical vocational schools: Theoretical foundations and practical approaches. *Education and Information Technologies : The Official Journal of the IFIP Technical Committee on Education*. Vol 25. Issue 1. January 2020. P. 583–609.
47. Rakhmanov V., Koval M., Lytvyn A., Kusiy M., Snitsar I., Artiushyn G. Training future engineers in conditions of educational and information environment of a technical university. *Laplace Em Revista*. 2021. Vol. 7 (Extra-B). P. 641–654.

12.3. Інформаційні ресурси:

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, бібліографічні, бібліотечні та ін. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази), сайти Міністерства освіти і науки України, Інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові публікації тощо.

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу до сайту : <http://naqa.gov.ua>
3. Національний Темпус-офіс в Україні. URL: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>
4. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: <http://www.unesco.org/>

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

5. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР) № 76-VIII від 28.12.2014. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, № 32, ст. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Закон України «Про фахову передвищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>
10. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
11. Положення про електронні освітні ресурси. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1060 від 01.10.2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
12. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
протокол від «30» серпня 2022 р. № 1.

РОЗРОБНИК

Професор кафедри практичної психології та педагогіки,
доктор педагогічних наук, професор

Лариса РУДЕНКО

«30» серпня 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук, доцент

Роксолана СІРКО

«30» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Професійна освіта»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Андрій ЛИТВИН

«31» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

Ірина БАБІЙ

«31» серпня 2022 р.

Дата актуалізації					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					